

SOU 2018:10. Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå. Slutbetänkande av Indelningskommittén.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Indelningskommitténs slutbetänkande och redovisar i det följande dessa.

Länsstyrelsen i Dalarnas läns tidigare yttranden med anledning av Indelningskommitténs arbete återfinns i bilagorna 1–3.

Sammanfattning

Statlig närvaro i länen är viktig för de som bor i länen och för nationell likvärdighet och ett effektivt genomslag för nationella politiska beslut för en god samhällsutveckling i hela landet. En ändrad geografisk indelning av relevanta statliga myndigheter skulle ge Länsstyrelsen bättre förutsättningar att samordna staten regionalt och arbeta över sektorsgränser och sammanväga olika intressen. Men en samordnad geografisk indelning, att ”återsamla staten”, är inte ensamt lösningen. Det krävs också att länsstyrelserna ges ett tydligare mandat och att det skapas en större tydlighet när det gäller länsstyrelsernas roll och uppdrag gentemot andra aktörer. Länsstyrelsen anser att Indelningskommitténs två förslag på geografisk indelning för några få myndigheter inte är tillräckligt. Fler myndigheter ska omfattas.

Länsstyrelserna ska även fortsatt ha regionalt samordningsansvar, det bör inte spridas på flera sektorsmyndigheter. Länsstyrelsernas koordinering på regional nivå av bland annat den offentliga sektorn och den statliga förvaltningen är nödvändig för staten. Länsstyrelsen har många och skiftande uppdrag och kan därför göra sammanvägda bedömningar på ett sätt som nationella myndigheter med färre uppdrag inte kan. Länsstyrelserna har lång erfarenhet och stor vana av att arbeta med olika typer av samordning, oavsett vilken central eller regional indelning som gäller för myndigheter, företag eller organisationer. Länsstyrelserna har redan idag en väl utvecklad och fungerande samverkan sinsemellan och vi anser att det är fullt möjligt för respektive länsstyrelse att fortsätta att samordna staten och andra aktörer inom respektive län. Det regionala samordningsansvaret ska ligga kvar på länsstyrelserna i respektive län även framgent.

Regional utveckling och tillväxt är beroende av förmågan att göra sammanvägda tvärsektoriella bedömningar. En framgångsfaktor för Länsstyrelsen är att utifrån en helhetssyn ha god samverkan med bland länets- och centrala aktörer, exempelvis kommuner, region och landsting. Dessa aktörers organisering påverkar Länsstyrelsen. På samma sätt påverkas Länsstyrelsens arbete inom andra områden av andra aktörers organisering, exempelvis påverkas vårt krisberedskaps- och totalförsvarsarbete av Försvarsmaktens och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps organisation. Likaså påverkas vårt arbete inom den sociala sektorn, exempelvis integration, social oro, våldsbejakande extremism, brottsförebyggande arbete, tillgänglighets- och delaktighetsfrågor, ANDT-arbete etc. av hur andra aktörer inom framför allt den offentliga sektorn är organiserade.

Länsstyrelsen anser att fler myndigheter än de uppräknade tio är viktiga för statens, dvs. länsstyrelsernas, samordning på regional nivå och därför bör samordnas geografiskt.

Länsstyrelsen anser att den första föreslagna geografiska indelningen är olämplig och avstyrker detta förslag. Den försvårar samordning och skapar otydlighet. Situationen där flera myndigheter som har nära samarbete har olika geografisk indelning skulle till stor del kvarstå. De båda föreslagna lösningarna på de problem detta alternativ skapar skulle ytterligare öka otydligheten och försvåra samordningen, och de vinster utredningen framför att indelningen skulle ge väger inte upp de nackdelar denna innebär.

Utredningen föreslår som en andra alternativ indelning att följa Polismyndighetens indelning i sju regioner. Detta alternativ är att föredra jämfört med alternativ ett ur ett samordningsperspektiv. Vi anser dock att det är viktigare att tillse att myndigheters indelning följer länsgränser samt att centrala myndigheter, såväl de som har regional indelning som de utan en sådan, i varje län har *en* företrädare med relevant mandat och regional kunskap.

Länsstyrelsen delar inte utredningens uppfattning beträffande residensstäder. Frågan omfattas, som Länsstyrelsen uppfattar det, inte av de slutliga utredningsdirektiven.

Flera av de framförda förslagen, påståendena och uppfattningarna får stor påverkan för Länsstyrelsen och vi vill understryka bristen av konsekvensanalys för länsstyrelserna i utredningen.

Våra synpunkter

Länsstyrelsernas roll

Länsstyrelserna i respektive län har statens uppdrag att samordna staten regionalt och arbeta över sektorsgränser och sammanväga olika intressen. Länsstyrelserna har lång erfarenhet och stor vana av att arbeta med olika typer av samordning, oavsett vilken central eller regional indelning som gäller för myndigheter, företag eller organisationer. Länsstyrelsen delar Indelningskommitténs uppfattning att med en ändrad geografisk indelning av ett antal statliga myndigheter skulle Länsstyrelsen ges bättre förutsättningar att utföra det samordningsuppdrag som vi har. De myndigheter som anges i de två olika förslagen, med variationer, är dock för få. Förslagen kommer inte att innebära någon reell återsamling av staten på regional nivå.

En samordnad geografisk indelning, att ”återsamla staten”, är inte ensamt lösningen för en god samordning i länet. Det krävs också att länsstyrelserna ges ett tydligare mandat och att det skapas en större tydlighet när det gäller länsstyrelsernas roll och uppdrag gentemot andra aktörer. Förutsättningarna för länsstyrelserna att kunna fylla rollen som statens företrädare på regional nivå behöver preciseras och stärkas. Länsstyrelsens verksamhet borde spegla det statliga helhetsperspektivet, regeringens ambitioner om en hållbar utveckling och de nationella målen. Även länsstyrelsernas roll beträffande regional tillväxt och utveckling behöver preciseras och stärkas. Länsstyrelsens samordningsuppdrag ska vara tydligt och framgå av författningar och regleringsbrev. För att samverka med myndigheter som har en regional organisation ska fungera väl ska det ligga ett tydligt mandat och sammankallande ansvar på Länsstyrelsen. Samtidigt behöver de regionala myndigheternas uppdrag vara lika tydliga där krav på att tillsätta erforderliga resurser också finns med. Det ska inte gå att avstå eller prioritera bort samverkansuppdraget.

En allt viktigare samverkanspartner för länsstyrelserna är kommuner och regioner. Det gäller i synnerhet befolkningsmässigt små kommuner som har begränsad kapacitet att upprätthålla kompetens inom alla områden, och därför många gånger istället förlitar sig på stöd och vägledning från länsstyrelserna. Länssty-

relserna är den enda statliga myndighet som möter kommunerna sektorsövergripande och tvärsektoriellt. Länsstyrelsernas är dessutom den enda statliga myndighet som har till uppgift att göra sammanvägda bedömningar och att därmed avgöra intressekonflikter på lokal och regional nivå. För detta krävs god kunskap och bra relationer, vilket i sin tur bygger på närvaro, trovärdighet och kontinuitet. Länsstyrelsens samordning av olika statliga myndigheters insatser i Dalarna är viktig för förtroendet för de statliga myndigheternas verksamhet i länet. Vår samordning skapar goda förutsättningar för att nationella mål ska få genomslag i länet.

Länsstyrelsen arbetar och är pådrivande inom ramen för av regeringen och riksdagen fattade beslut med samordning och hållbarhetsfrågor på många olika sätt. Länsstyrelsen bedömer att länsstyrelserna, med hänsyn tagen till de verksamheter som myndigheterna ansvarar för, skulle kunna ta en betydande roll och ansvar för samordning, genomförande och uppföljning av arbetet med Agenda 2030.

Landshövdingeämbetet är en samlande kraft. Det är en unik roll utöver vad en vanlig myndighetschef har. Landshövdingar har av tradition en stor auktoritet och kan i kraft av sitt ämbete ta initiativ i viktiga frågor för länen och få viktiga aktörer att dra åt samma håll. Landshövdingen är regeringens representant, statens företrädare i länet och är en neutral funktion som uppfattas som positiv i många sammanhang. Landshövdingens möjlighet att samordna länets aktörer är unik och en viktig del för att Länsstyrelsen på ett bra sätt ska utföra vårt samordningsuppdrag.

Länsstyrelsegemensam samverkan

Länsstyrelserna har sedan många år en långtgående samverkan mellan de 21 länsstyrelserna. Idag arbetar länsstyrelserna i mångt och mycket som om de vore en organisation, utan att tappa sin suveränitet som egna myndigheter. Vårt länsstyrelsesamarbete är en viktig beståndsdel i vår goda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar. Samarbetet är en viktig förutsättning för att länsstyrelserna ska kunna leva upp till de lokala och regionala behov som olika aktörer i respektive län har, och länsstyrelserna har ett väl fungerande system för samverkan. Länsstyrelsernas hantering av skogsbränderna under sommaren 2018, där länsstyrelserna gemensamt personalförsörjde länsstyrelsernas krisledningsorganisationer, är ett exempel på länsstyrelsernas goda förmåga att stödja varandra.

Flera av de aktörer som Länsstyrelsen samordnar inom ramen för vårt uppdrag är länsöverskridande och också av den anledningen är god samverkan med andra länsstyrelser avgörande. Detta samverkansarbete syftar till att skapa ett enhetligt arbetssätt och bedömningsgrunder så att frågor i största möjligaste mån hanteras på liknande sätt oavsett var i landet beslut fattas. Samverkan leder också till att effektivisera verksamheten genom att resurser samordnas mellan de 21 länsstyrelserna.

Aktuella myndigheter

Indelningskommittén förslår att följande tio myndigheter ska ingå i den myndighetsgemensamma indelningen: Arbetsförmedlingen, Försvarmakten, Kriminalvården, Migrationsverket, Polismyndigheten, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (strukturfondsprogram), Säkerhetspolisen, Tillväxtverket (strukturfondsprogram), Trafikverket och Åklagarmyndigheten.

Genom att begränsa förslaget till ett urval av myndigheter formas ingen tydlig helhetsbild av regional samordning. Länsstyrelsen anser att fler myndigheter än de uppräknade tio är viktiga för samordning på regional nivå. Utifrån perspektivet att "återsamla staten" är de föreslagna myndigheterna för få, såväl enligt alternativ ett som enligt alternativ två. Utöver de uppräknade har vi tidigare lyft Jordbruksverket, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Socialstyrelsen, vilket motiveras i bilaga 2. Vi delar inte Indelningskommitténs uppfattning att "rena tillsynsmyndigheter" ska väljas bort. Liksom tidigare har framförts av exempelvis Ansvarskommittén finns skäl att samordna statens tillsynsmyndigheter gentemot kommunerna, och det är lämpligt att denna uppgift läggs på länsstyrelserna. En geografisk samordning av Inspektionen för vård och omsorg och Skolinspektionen bör övervägas i detta sammanhang. Vi ser en tydlig koppling mellan dessa och hälso- och sjukvården och den regionala utvecklingen.

Vidare är geografisk samordning viktig avseende Försäkringskassan. Inte minst utifrån de statliga servicekontorens verksamhet finns starka skäl att samordna bland annat Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Vi ser också en nära koppling mellan Försäkringskassan, hälso- och sjukvården och Arbetsförmedlingen. Försäkringskassan är även med i de regionala partnerskapen för strukturfonderna. Vidare är Försäkringskassan en viktig aktör för såväl integration som regional utveckling.

Vi anser att det även finns skäl att överväga en ensad indelning avseende Skatteverket, främst då denna myndighet har gemensamma uppgifter med flera av de andra uppräknade myndigheterna och en geografisk samordning av alla dessa myndigheter skulle underlätta Länsstyrelsens regionala samordningsuppdrag.

Samordning

Länsstyrelsen noterar att Indelningskommittén anser att det krävs specialisering och arbetsfördelning för att tillgodose medborgarnas behov (s. 110). Länsstyrelsen delar inte den uppfattningen. Lika viktigt anser Länsstyrelsen att det är med närvaro och samordning. Den statliga närvaron i länet är viktig för människors förtroende för staten där tillgänglighet, närvaro och service är viktiga. Förtroendet är en nödvändighet och en viktig grund för vår demokrati. Förtroende bygger på en samlad statlig förvaltning nära medborgarna.

Indelningskommittén har i sitt betänkande (s. 113) identifierat tre områden där behovet av samordning mellan myndigheter och mellan myndigheter och kommunsektorn är stort. De tre områdena är krisberedskap och totalförsvar, regional utveckling samt mottagande av nyanlända.

Krisberedskap och totalförsvar

Sveriges totalförsvarsförmåga ska öka, och länsstyrelserna är geografiskt områdesansvariga myndigheter inom krisberedskapsområdet.

Länsstyrelsen ska genom sin verksamhet minska sårbarheten i samhället, bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen samt utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och höjd beredskap enligt förordning (2017:868). Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och Förordningen (2003:779) om skydd mot olyckor anger att länsstyrelsen är den myndighet som, om det fordras omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst, får ta över ansvaret för räddningstjänsten i de kommuner som berörs av insatsen. Under sommaren 2018 har konsekvenserna av långvarig torka bland annat resulterat i omfattande skogsbränder och extrema risker för skogsbränder i stort sett hela landet. Den 23 juli övertog Länsstyrelsen i Gävleborgs län räddningstjänsten i Ljusdals kommun, samtidigt förekom det omfattande skogsbränder i Jämtlands, Dalarnas och Norrbottens län. Den här typen av händelser visar på vikten av en väl fungerande krisberedskap som är uppbyggd i tre nivåer, lokal, regional och central nivå. Länsstyrelserna har en nyckelroll för samordning och samverkan vid en kris. Länsstyrelserna har kunskapen om de lokala förutsättningarna för krisberedskapen i respektive län samtidigt som länsstyrelserna har möjlighet till att skapa regional samordning av lokala resurser. Länsstyrelserna

understödjer samtidigt centrala myndigheters lägesbilder och därmed deras möjlighet att hantera samhällsstörningen i ett nationellt perspektiv. Detta var särskilt tydligt under sommaren 2018 då skogsbränder förekom i flera län parallellt samtidigt som det förekom extrema brandriskvärden i stora delar av landet.

För att hantera sektorsövergripande samhällsutmaningar behövs en tydlig, stark och samordnad statlig närvaro. En samordnad statlig regional indelning skulle kunna öka förutsättningarna för att ta tillvara de gemensamma insatser som den statliga sektorn kan bidra med på regional nivå. I Länsstyrelsens arbete inom detta område är samordning mellan privata och offentliga aktörer en viktig uppgift, och Länsstyrelsen anser därför att fler än de av Indelningskommittén uppräknade myndigheterna bör omfattas av en gemensam indelning.

Regional utveckling

Länsstyrelserna har en viktig uppgift att främja länets, och genom länsstyrelsesamarbete hela landets, tillväxt och utveckling. Utveckling och tillväxt är beroende av förmågan att göra sammanvägda tvär-sektoriella bedömningar. En väl fungerande och väl samordnad regional förvaltning är en framgångsfaktor. I detta sammanhang är fler än de uppräknade tio myndigheterna viktiga. Se vidare bilaga 3.

Det kan i detta sammanhang finnas skäl att lyfta frågan om att överföra uppgifter som bidrar till tillväxt och utveckling från andra myndigheter till länsstyrelserna.

Länsstyrelsen arbetar och är pådrivande inom ramen för av regeringen och riksdagen fattade beslut med samordning och hållbarhetsfrågor på många olika sätt. Beträffande hållbar utveckling har länsstyrelserna besvarat remissen om uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag till Sveriges genomförande av Agenda 2030. Länsstyrelsen bedömer att vi och andra länsstyrelser, mot bakgrund av de verksamheter som länsstyrelserna ansvarar för, skulle kunna ta en betydande roll och ansvar för samordning, genomförande och uppföljning av arbetet med Agenda 2030.

Mottagande av nyanlända

Indelningskommittén har pekat ut mottagande av nyanlända som en viktig fråga som motiverar myndighetsgemensam indelning. Länsstyrelserna har viktiga upp-

gifter inom detta område, och bra integration främjar länets tillväxt och utveckling. Som Indelningskommittén skriver är Arbetsförmedlingen en viktig aktör för integration. Likaså bedömer vi att Försäkringskassan en viktig aktör på området och Länsstyrelsens samordningsuppdrag underlättas om även Försäkringskassan omfattas av en myndighetsgemensam indelning.

Övrig samordning

Staten bör i sin styrning av statliga myndigheter ha fokus på att underlätta samverkan på länsnivå mellan statliga myndigheter, samt mellan statliga myndigheter och kommunala självstyrelseorgan. Den stora utmaningen är att hitta arbetssätt som möjliggör för centrala myndigheter att utveckla en god samverkan med länsstyrelser och regionalt ansvariga organ. Det hade varit intressant ur detta perspektiv att även genomlysna myndighetssamordningen på nationell nivå och i synnerhet samordningen mellan myndigheter och ansvariga departement. I likhet med den parlamentariska Landsbygdskommitténs slutsatser så riskerar flera av de regionalt sett mest angelägna tvärsektoriella framtidsfrågorna som exempelvis integration, kompetensförsörjning och totalförsvaret, att fastna mellan departementen och som i sin tur påverkar tydligheten i myndighetsuppdragen på regional nivå.

Länsstyrelsen har identifierat fler områden än de tre som Indelningskommittén särskilt berör, där Länsstyrelsen bör ha ansvar för statlig samordning i länet. Dessa är klimat- och energiomställning, landsbygdsutveckling, miljö kvalitetsmålen, samhällsplanering, bostadsförsörjning, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Det finns idag regionalt organiserade sakmyndigheter där det kan finnas skäl att pröva om uppdragen skulle kunna läggas direkt på länsstyrelserna. Se mer om detta i bilaga 3.

Samordningsansvar

Indelningskommittén för ett resonemang (s. 126) om vem som ska samordna staten regionalt. Indelningskommittén menar att det inte vore realistiskt eller effektivt att ha från två till sju länsstyrelser som samordnare och att man därför ska välja någon annan myndighet som samordnare eller välja en av länsstyrelserna inom det geografiska området som samordnare.

Utredningen föreslår att sektorsmyndigheter ska utnämnas att samordna andra myndigheter inom sina respektive sakområden. Länsstyrelsen anser inte att det är en framkomlig väg av flera skäl. Vi bedömer att förslaget varken leder till ökad måluppfyllelse eller tydlighet och inte heller bättre tillgänglighet och service för våra medborgare. Länsstyrelsen anser inte att samordningsuppdraget ska spridas på flera sektorsmyndigheter och avstyrker detta förslag.

Länsstyrelsen samordnar redan idag myndigheter som är länsöverskridande, med gott resultat. Länsstyrelserna ska även fortsatt ha samordningsansvar i länet. Länsstyrelserna har redan idag en väl utvecklad och fungerande samverkan sinsemellan och Länsstyrelsen delar inte Indelningskommitténs påstående att det inte är realistiskt att ha flera länsstyrelser som samordnare inom ett geografiskt område. Länsstyrelsen anser att det är fullt möjligt för respektive länsstyrelse att även fortsättningsvis samordna staten och andra aktörer inom respektive län.

Geografisk indelning

Indelningskommittén lämnar två förslag på geografisk indelning, med möjliga justeringar av den föreslagna geografin och av vilka myndigheter som ska omfattas av den ensade geografiska indelningen.

Länsstyrelsen anser att fler myndigheter än de uppräknade tio är viktiga för statens, dvs. länsstyrelsernas, samordning på regional nivå och därför bör ha samma geografiska indelning.

Som Indelningskommittén konstaterar finns ingen självklar utgångspunkt för ett förslag om en myndighetsgemensam indelning. Indelningskommitténs olika förslag på geografisk indelning bygger huvudsakligen på kommunala- och sjukvårdsregionsaspekter. Någon djupare utredning om statliga samverkansformer och -strukturer har inte gjorts. Mot bakgrund av Länsstyrelsens erfarenheter av samverkan har vi mycket svårt att se att något av de två förslagen, och de justeringar av dessa förslag som förs fram, är lämpliga. Vi bedömer att förslagen sannolikt inte innebär att de fördelar som räknas upp på s. 111 i utredningen följer på något av förslagen.

Alternativ ett (huvudförslag)

Länsstyrelsen avstyrker huvudförslaget.

Indelningskommittén föreslår i det första förslaget en geografisk indelning i sex geografiska områden, vilka följer sjukvårdens indelning i sjukvårdsregioner. I detta förslag kommer Länsstyrelsen i Dalarnas län vara en del av område Mitt, som föreslås omfatta Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Värmlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län. Befolkningsmängden i denna region beräknas uppgå till 2 082 515 personer. Område Mitt föreslås omfatta sju län och 80 kommuner. Indelningskommittén konstaterar att denna indelning är problematisk och att ingen av de uppräknade myndigheterna idag har ett område motsvarande det som i förslaget benämns område Mitt. Indelningskommittén föreslår som en lösning på problemet att Värmlands län inte ska ingå i område Mitt utan istället ingå i område Väst. En ytterligare lösning utifrån att Polismyndigheten har aviserat att de får mycket svårt att inom en överskådlig tid genomföra en ny omorganisation för att anpassa sig till förslaget område Mitt (s. 134) är att låta Polismyndigheten, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen ha två områden inom det föreslagna området Mitt. Kvar i den ensade geografiska indelningen blir då endast sex myndigheter, nämligen Arbetsförmedlingen, Försvarsmakten, Migrationsverket, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Tillväxtverket och Trafikverket.

Länsstyrelsen anser att detta förslag är olämpligt. Det försvårar samordning och skapar otydlighet. Situationen där flera myndigheter som har nära samarbete har olika geografisk indelning skulle till stor del kvarstå. De båda föreslagna lösningarna på de problem detta alternativ skapar skulle öka otydligheten och försvåra samordningen, och de vinster utredningen framför att indelningen skulle ge väger inte upp de nackdelar denna innebär.

För att lösa de problem som detta förslag orsakar ges alternativ som skulle innebära att flera viktiga myndigheter hade en annan indelning än de andra, eller att ett av länen bröts ut och därmed inte får en annan geografisk indelning än andra myndigheter i området. Att låta de sex kvarvarande ha en annan geografisk indelning än de andra fyra bedömer Länsstyrelsen vara olämpligt utifrån bland annat ett krisberedskaps- och ett brottsförebyggandeperspektiv. Att bryta ut ett av länen, Värmland, innebär att detta län får en annan indelning än bland annat Polismyndighetens. Också detta kan ifrågasättas ur samma perspektiv som nyss framförts.

Alternativ två (alternativt förslag)

Utredningen föreslår som en alternativ geografisk indelning sju områden som följer Polismyndighetens indelning. Länsstyrelsen i Dalarnas län föreslås då ingå i område Bergslagen, som föreslås omfatta Dalarnas, Värmlands och Örebro län. Befolkningsmängden beräknas uppgå till 865 471 personer. Eftersom Polismyndigheten har aviserat att någon organisatorisk förändring avseende den geografiska indelningen inte är aktuell inom överskådlig tid, anser Länsstyrelsen att detta alternativ är något lämpligare än alternativ ett, för att undvika otydlighet och inte försvåra en redan fungerande samordning. Dock innebär förslaget att denna region blir den till befolkningsantalet minsta. Länsstyrelsen bedömer att det innebär utmaningar för den regionen, exempelvis i att få genomslag för regionens viktiga frågor om man är en resurssvagare part.

Andra viktiga faktorer

Utöver vad vi tidigare har anfört om Länsstyrelsens roll och mandat anser Länsstyrelsen att det finns andra frågor som är av större betydelse för staten (och Länsstyrelsens samordnande roll) i länet och därmed mer angelägna att lösa än att organisera några myndigheter enligt något av de båda föreslagna alternativen. En av dessa är vikten av att myndigheters indelning följer länsgränser samt att centrala myndigheter, såväl de som har regional indelning som de utan en sådan, har *en* företrädare med relevant mandat och regional kunskap i länet, som Länsstyrelsen kan samverka med. Se vidare motiveringar i vårt yttrande den 27 oktober 2017.

Residensstäder

Indelningskommittén menar att det är ofrånkomligt att färre landsting innebär färre residensstäder (s. 21). Indelningskommitténs förslag ska inte förutsätta ändrad länsindelning och kommittén ska inte utreda frågor om länsstyrelsernas organisation (s. 112). Länsstyrelsen har inte kunnat finna någon motivering till slutsatsen om antal residensstäder. Frågan omfattas, som Länsstyrelsen uppfattar det, inte av de slutliga utredningsdirektiven, vilket kan förklara avsaknaden av motiv till ställningstagandet. Vi delar inte den framförda uppfattningen.

Konsekvensanalys

Länsstyrelsen anser att även konsekvenserna för länsstyrelserna bör utredas innan beslut. Förslagen påverkar länsstyrelsernas nuvarande samverkansformer vilket kommer att få konsekvenser för länsstyrelserna. Även Indelningskommitténs uppfattning att samordningsansvaret antingen ska läggas på en eller flera sakmyndigheter eller på färre länsstyrelser kommer att få konsekvenser för länsstyrelserna. Därtill ska läggas utredningens påstående om residensstäder.

Landshövding Ylva Thörn har beslutat detta yttrande. Länsrådet Camilla Fagerberg har varit föredragande.

Ylva Thörn

Camilla Fagerberg

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor:

Bilaga 1. Remissyttrande den 4 oktober 2016 över Indelningskommitténs delbetänkande (vårt dnr 100-8187-2016, ert dnr Fi2016/02568/K).

Bilaga 2. Länsstyrelsens svar till Indelningskommittén den 27 oktober 2017 (vårt dnr 100-10324-2017, ert dnr Komm2017/01345/Fi 2015:09).

Bilaga 3. Länsstyrelsens yttrande den 4 oktober 2016 (vårt dnr 100-8453-2016, ert dnr Kom2016/01202).

SOU 2016:48. Regional indelning - tre nya län. Delbetänkande av Indelningskommittén.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Indelningskommitténs delbetänkande och redovisar i det följande dessa.

Färre och starkare län

Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att staten behöver en stark och kompetent länsstyrelse i länet för att hantera de statliga uppgifter som inte kan eller bör skötas centralt. En stark och kompetent länsstyrelse är en förutsättning för nödvändig tvärsektorieell samordning av regionala och nationella myndigheter samt de politiskt valda regioner/kommuner som idag finns och som kommer att finnas framöver. Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att det vid ett beslut och genomförande av större län finns skäl att även andra statliga myndigheter har samma geografiska struktur.

Bristfälligt underlag

I delbetänkandet saknas underlag för att Länsstyrelsen i Dalarnas län fullt ut ska kunna ta ställning till många av förslagen, detta oaktat att denna utredning har föregåtts av flera tidigare sådana. Den redovisning av förhållanden för landstingen som görs i delbetänkandet är inte direkt applicerbar på Länsstyrelsen. För att genomföra en förändring som i så stor omfattning påverkar statens intressen krävs en noggrann översyn av länsstyrelsens roll i länet vad gäller uppgifter, utförare och organisation. Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att det kan finnas skäl att utreda frågan om länsstyrelsernas organisation och uppgift ur ett bredare perspektiv där det även kan övervägas att flytta vissa uppgifter som idag åvilar andra statliga myndigheter till länsstyrelserna. Vidare bedömer Länsstyrelsen i Dalarnas län att en analys som tar sin utgångspunkt i säkerhetsläget och länsstyrelsernas viktiga roll vid krishantering, krisberedskap och civilt försvar har beaktats. Vi ser fram emot att sådan utredning och analys görs innan en ändrad länsindelning genomförs eftersom detta är viktigt för vår förmåga att leverera en bra verksamhet som är till gagn för medborgarna och som möter deras förväntningar på statens representant i länet.

Tidsaspekten

Den föreslagna organisationsförändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018 för vissa länsstyrelser och senare för andra verksamheter såsom övriga länsstyrelser, kommuner, landsting och andra statliga myndigheter. Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att hela den förändrade länsstyrelseindelningen bör beslutas i ett sammanhang för att garantera att den genomförs i sin helhet och att tidpunkten för ikraftträdande av en ändrad länsstyrelseorganisation bör vara densamma i hela landet. Den bör koordineras med en ändrad och ensad geografisk indelning av andra regionala statliga myndigheter. Detta skulle ge Länsstyrelsen i Dalarnas län bättre förutsättningar att utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande. Länsstyrelsen i Dalarnas län stödjer ställningstagandet bland annat på Indelningskommitténs konstaterande att en regional försvagning av statliga myndigheter har skett eftersom de har olika geografisk indelning (s. 132f). Länsstyrelsen anser därför att Indelningskommittén bör ges i uppdrag att vidare utreda samtliga länsstyrelser och relevanta statliga myndigheters geografiska organisering innan beslut om färre och större länsstyrelser fattas.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har i yttrande den 13 januari 2016 (vårt diarienummer 100:417-2016, ert diarienummer Fi 2015:09) angett att samordnad regional indelning är särskilt viktig när det gäller Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan, Polisen, Skatteverket, Skogsstyrelsen, Trafikverket och Försvarsmakten. Därtill kan nämnas Socialstyrelsen.

Det borde vara möjligt att ändra landstingens organisation redan 2019 utan att dessförinnan ändra nuvarande länsindelning och länsstyrelseorganisation, exempelvis genom att regeringen beslutar att ett landsting ska omfatta flera län och att en av de berörda länsstyrelserna pekats ut att ta om hand valet.

Länsstyrelsens framtida roll

Länsstyrelsens uppdrag att samordna staten regionalt bör förtydligas och förstärkas och frågor som länsstyrelsernas roll, uppdrag, beslutsmandat och fördelning av arbetsuppgifter mellan de statliga myndigheterna och andra samhällsaktörer bör hanteras innan beslut om ändrad länsstyrelseindelning sker. Detta eftersom en förutsättning för att bedriva en väl fungerande verksamhet är att uppdraget är tydligt och att det är avgränsat gentemot andra viktiga aktörer, inte minst för att bibehålla och öka allmänhetens förtroende för statens och länsstyrelsens verksamhet.

Utveckling och tillväxt är beroende av förmågan att göra sammanvägda tvärsektoriella bedömningar. Länsstyrelsen vill mycket kort nämna några exempel där Länsstyrelsen i Dalarnas län har varit delaktiga i den regionala utvecklingen och förutsättningarna för en hållbar tillväxt:

- Dalarnas läns avsiktsförklaring för jämställdhet,
- Vägen in – en regional avsiktsförklaring från 2015 för att hantera utveckling, inkludering och etablering av nyanlända på ett bra sätt. Syftet med Vägen in är att effektivisera, utveckla och samordna länets resurser för ett solidariskt mottagande och etableringsarbete i Dalarna.
- Dalarnas regionala krishanteringsstrateg för alla länets krishanteringsaktörer. Syftet med strategin är därför att tydliggöra vikten av en bred samverkan i en kris.
- Länsstyrelsen i Dalarnas län har aktivt arbetat med kopplingarna mellan energi/klimat och tillväxt, bland annat genom att vara ett av tre pilotlän för grön utveckling 2010-2013 (Energiintelligent Dalarna).
- Dalarnas regionala serviceprogram, vilket har som målsättning att det ska finnas matvaruaffärer, bensinstationer, kontanthantering och postservice i hela Dalarna. Denna samverkan förstärker alla de olika insatser som görs för att skapa en god kommersiell service för medborgare och företag och en hållbar regional tillväxt i länet. I Dalarnas regionala serviceprogram blir det tydligt hur samverkan får våra horisontella mål (exempelvis jämställdhet, mångfald, integration och miljö) att mötas i de insatser som görs.

Vi har även väl utvecklad samverkan med aktörer utanför Dalarnas län. Exempelvis kan nämnas krissamverkan i de sex nordligaste länen, Gränsräddningsrådet med Hedmark Fylke och Värmland, Mellersta viltförvaltningsområdet och Fjälldelegationen där Dalarna, Norrbotten, Jämtland och Västerbotten ingår. Vidare har vi ett omfattande sektorsövergripande samarbete med Trafikverket, Polismyndigheten och kommunerna inom ramen för det fysiska planeringsarbetet och trafikregleringar. Vi är en del av Gränskommittén, som är ett samarbete som initierats av Nordiska Ministerrådet, och som består av Länsstyrelsen Dalarna, Region Dalarna, Hedmark Fylkeskommune, Fylkesmannen i Hedmark samt Regionrådet för Sör-Österdal.

Region Dalarna och Länsstyrelsen i Dalarnas län är två av flera viktiga aktörer för att skapa regional tillväxt. Om landstingen får det regionala utvecklingsansvaret ökar vikten av att det finns en stark statlig aktör i länet. Länsstyrelsen

verkar inom ett brett uppdrag som en viktig kraft för tvärsektoriell samverkan, utveckling och tillväxt. Vårt ansvar i denna del behöver tydliggöras. Det skulle ge bättre förutsättningar att bidra till samhällsutvecklingen och göra Länsstyrelsen i Dalarnas län till en attraktiv arbetsgivare som har möjlighet att ha medarbetare med hög kompetens inom många områden, vilket i sin tur ger en verksamhet som håller hög kvalitet gentemot medborgarna.

Vid en indelning i större län och färre länsstyrelser är det viktigt för en väl fungerande länsstyrelseverksamhet med hög legitimitet att beslutsfattandet inte centraliseras till residensstaden utan att beslut fattas nära medborgarna där kunskap om lokala förhållanden och lokal förankring finns, alltså i huvudsak vid samma verksamhetsorter som i nuvarande Dalarnas län. Länsstyrelsen anser att det är angeläget att det före ikraftträdande tydliggörs hur ansvaret ska fördelas inom länsstyrelsen mellan centralort och andra verksamhetsorter inom länet.

Konsekvenser för länsstyrelsernas nuvarande verksamhet

Länsstyrelsernas verksamhet är till vissa delar samhällskritisk och måste fungera utan risk för komplikationer även under en organisationsförändring. Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att det är förenat med svårigheter att bedriva den verksamhet som Länsstyrelsen har ansvar för under de förutsättningar som föreslås i delbetänkandet.

Vi vill särskilt belysa några av de faktorer som är viktiga för vår möjlighet att fullgöra vårt uppdrag:

- Länsstyrelsen i Dalarnas län bedömer att mycket av den verksamhet som nu bedrivs även fortsättningsvis behöver vara lokaliserad nära medborgarna. I vårt samarbete med bland andra företagare lyfts behovet av smidiga myndighetskontakter bland annat i betydelsen närhet till länsstyrelsen fram som en viktig framgångsfaktor, exempelvis för den betydande turismnäringen och för små och stora företag. Närhet är också avgörande för vårt natur- och miljöarbete, för rovdjursförvaltningen, för en väl fungerande flyktingmottagning och integration samt för krisberedskapsarbetet. Att länsstyrelsen finns nära medborgarna är viktigt för att få engagemang och förståelse bland länets invånare för Länsstyrelsens i Dalarnas län verksamhet och för att våra cirka 22 000 myndighetsbeslut per år ska uppfattas ha legitimitet och få genomslagskraft. Vi har i yttrande till Indelningskommittén den 13 januari 2016 utvecklat detta ytterligare.

2016-10-04

Diarienummer:

100-8187-2016

Ert diarienummer:

Fi2016/02568/K

- Alla nya län får unika möjligheter och utmaningar. De bör därför utformas på det för länet bästa sättet. De förhållandevis stora skillnader som finns mellan länen som föreslås ingå i Svealands län när det gäller befolkningstäthet, geografiska avstånd, ärendetyper och liknande kan komma att innebära att länsstyrelsen kanske till och med måste öka antal verksamhetsorter samt att ökade administrativa åtgärder kan komma att behövas för att länsstyrelsen ska kunna bedriva en effektiv och likvärdig verksamhet i Svealands län.
- Länsstyrelsen i Dalarnas län ser fördelar med större enheter i vissa frågor. Exempelvis finns då möjlighet att samlokalisera hanteringen av vissa sällanärenden, vilket torde öka liksformigheten och därmed rättssäkerheten. Det skulle även möjliggöra en uppbyggnad av spetskompetens när det gäller sällan förekommande ärenden. Vidare torde möjligheten till specialisttjänster öka vid större enheter.
- Länsstyrelsen i Dalarnas läns kompetens, vårt kontaktnät och vår gedigna erfarenhet av samverkan är viktig att tillvarata, oavsett geografisk indelning. Genomtänkta planer för organisationsförändringen som är förankrade i god tid före ikraftträdandet är viktiga i detta hänseende och även ur ett demokrati- och legitimitetsperspektiv för att undvika osäkerhet, bristande förutsägbarhet och otydlighet från medborgarna.
- Mot bakgrund av att Långtidsutredningen (SOU 2015:104, s. 53 m. fl.) menar att Sveriges befolkning i allt högre utsträckning kommer att koncentreras till storstadsregionerna, främst när det gäller personer i yrkesverksam ålder medan försörjningsbördan kommer att öka i de perifera delarna av landet är Länsstyrelsen i Dalarnas län tveksamma till om en ändrad geografisk länsindelning per automatik skapar jämstarka län och ökad regional utveckling och tillväxt. En faktor som kan bidra till en positiv regional utveckling och tillväxt är ökad utlokalisering av statliga verk.
- Länsstyrelsen i Dalarnas läns samarbete med bland annat kommuner, landsting och företag är viktiga för lokal och regional utveckling och tillväxt. Här är vårt tvärsektoriella arbetssätt en tillgång. Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att ju mer ansvar som flyttas över till den landstingskommunala nivån desto viktigare är det med en stark statlig aktör med ett lokalt eller regionalt perspektiv som ska representera staten och möjliggöra att statens nationella beslut och mål får genomslag i länet. Våra sammanvägda bedömningar kommer att behövas än mer i framtiden, en uppgift som inte kan läggas på någon annan än staten, dvs. länsstyrelserna. Om ansvaret för de regionala utvecklingsmedlen flyttas till ett regionalt självstyrelseorgan bör statens regionala myndighet, dvs. länsstyrelsen,

ges mandat och medel för att säkerställa ett tvärsektorielt utvecklingsuppdrag.

- Länsstyrelsen i Dalarnas läns arbete har stor betydelse för nationella horisontella mål. Det gäller inte minst miljömålen, integrationsfrågorna, naturvården i arbetet med en grön infrastruktur och friluftsliv, landsbygdsprogrammet, jämställdhetsfrågorna och planfrågor.
- Enligt förslaget ska staten ta ett steg tillbaka till förmån för starkare regionalt självstyre där statliga uppdrag i ökad omfattning kan komma att ges till landstingen, med direktvalda fullmäktige, i stället för till länsstyrelserna. Länsstyrelsen i Dalarnas län är oroliga för att den maktförskjutning som förslaget innebär skulle kunna leda till att statens styrning försvagas och till större regionala skillnader än idag.
- Det är viktigt att inte underskatta de ekonomiska konsekvenserna som en organisationsförändring medför. Länsstyrelsen vill att dessa analyseras och beaktas ytterligare. Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att Länsstyrelsen i Svealands län ska få motsvarande kompensation som Skåne län och Västra Götalands län nu får på grund av att de har flera verksamhetsorter. Vidare förutsätter Länsstyrelsen i Dalarnas län att det sker en medelsomfördelning från Länsstyrelsen i Stockholms län till Länsstyrelsen i Svealands län eftersom de uppgifter avseende Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län som har utförts av Länsstyrelsen i Stockholms län nu föreslås utföras av Länsstyrelsen i Svealands län (s. 289 i delbetänkandet). Organisationsförändringen måste finansieras i särskild ordning.
- Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att staten som arbetsgivare måste ta ansvar för en god personalpolitik och det är viktigt att personalfrågorna tas om hand på ett lämpligt sätt i ett tidigt skede. Vid inledandet av ett eventuellt omställningsarbete bör frågan angående omställningskostnader bearbetas noggrant.

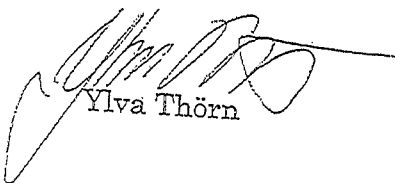
Residensstad

Falun har goda förutsättningar för att bli residensstad för Länsstyrelsen i Svealands län. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang lyfta fram vår erkänt goda samverkansförmåga med andra aktörer. Vi har en väl fungerande samverkan med Region Dalarna, kommuner och näringsliv samt andra statliga myndigheter, se mer om detta ovan i avsnittet Länsstyrelsens framtida roll.

Vi har uppgifter inom ett stort antal områden, där vi vill nämna följande uppdrag och strategiskt arbete som idag är särskilt utmärkande för Länsstyrelsen Dalarnas län;

- sammanhållen krishanteringsförmåga före, under och efter en händelse, i samverkan med kommuner, län och andra länder (Regional strategi för krishantering med regionala, kommunala aktörer och näringslivet, samt gränslös krishantering med Norge),
- social hållbarhet och mänskliga rättigheter (Avsiktsförklaring jämställdhet, Vägen in för integration, Social riskanalys),
- utveckling och skydd av naturreservat och skyddade arter (Omfattande naturreservatsutveckling och rovdjursförvaltning av bl.a. varg), och
- miljö- och klimatarbete (Energiintelligent Dalarna och byggdialog Dalarna).

Landshövding Ylva Thörn har beslutat detta yttrande. Länsrådet Camilla Fagerberg har varit föredragande.

Ylva Thörn

Camilla Fagerberg

Fi.indelningskommittén@regeringskansliet.se

Ert dnr: Komm2017/01345 /Fi 2015:09

Vilka följder bedöms en samordnad regional indelning av vissa uppräknade statliga myndigheter få för länsstyrelsernas uppgift att samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser samt för behovet av samverkan mellan länsstyrelserna

Inledning

Indelningskommittén har i uppdrag att identifiera för vilka myndigheter en samordnad indelning är relevant för kommuner och landsting samt för staten som helhet och att föreslå hur en sådan indelning ska se ut. Kommitténs förslag ska också ta sin utgångspunkt i behovet av samordnings- och planeringskapacitet på regional nivå och ska inte förutsätta en ändrad länsindelning. Kommittén ska analysera vilka följder en samordnad regional indelning för de föreslagna statliga myndigheterna skulle få för länsstyrelsernas uppgift att samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser samt för behovet av samverkan mellan länsstyrelserna. För att skaffa sig ett underlag till denna analys har Länsstyrelsen i Dalarnas län att bedöma två frågor.

Sammanfattning av Länsstyrelsens bedömningar

Länsstyrelsen har en viktig uppgift att med utgångspunkt i lokal närvaro utöva statlig styrning i länet. Vi samordnar staten i länet, arbetar över sektorsgränserna och sammanväger olika intressen. Länsstyrelsens samverkan med andra myndigheter är omfattande, liksom samverkan med kommuner, landsting och andra aktörer på regional och lokal nivå. Vi har kontinuerlig och tät dialog med myndigheter och företag som verkar i länet. Vidare har vi en god samverkan med civilsamhället i Dalarna. Vår goda samverkan med och samordning av andra aktörer är viktig bland annat för att nationella mål ska få genomslag i Dalarna.

Länsstyrelsen bedömer att det är viktigt för att vi ska nå framgång i vårt uppdrag att det finns *en* myndighetsföreträdare utsedd för Dalarna för var och en av de statliga myndigheter som verkar i länet. Detta är särskilt viktigt för de statliga myndigheter vars geografiska indelning inte samordnas.

När det gäller indelningen av de uppräknade statliga myndigheterna i sex regioner är det viktigt att indelningen av andra myndigheter görs med hänsyn tagen till befintliga länsgränser så hela det geografiska länet, dvs. Länsstyrelsens geografiska områdesansvar, hamnar inom ett och samma geografiska område för var och en av de andra statliga myndigheterna.

Vi har identifierat att det finns behov av samordnad indelning även av andra statliga myndigheter än de uppräknade. Vi anser att närvaro av statliga myndigheter i hela länet är viktig.

Länsstyrelsernas samverkan och samordning är god och välutvecklad och vi bedömer att en ändrad regional indelning av de uppräknade myndigheterna inte får någon direkt påverkan på länsstyrelsernas samverkansbehov.

Fråga 1

De regionalt organiserade myndigheter som kommittén hittills identifierat som relevanta för kommuner och landsting samt för staten som helhet är Arbetsförmedlingen, Försvarsmakten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Trafikverket. Även andra myndigheter med regional organisation som har nära samverkan med dessa myndigheter kommer att vara aktuella. Dessa myndigheter skulle då få en samordnad indelning, sannolikt i omkring sex regioner. Givet att dessa myndigheter föreslås, vilka konsekvenser skulle det få för länsstyrelsernas uppgift att samordna statliga myndigheters insatser?

Länsstyrelsens bedömning

Indelning

Länsstyrelsen är, utifrån länsstyrelsernas befintliga strukturer och uppdrag, bäst lämpad att ansvara för den statliga förvaltningen i länet, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter. En

samordnad regional indelning av andra statliga myndigheter stärker Länsstyrelsens förutsättningar för en ännu bättre och tydligare samordning av och samverkan med de statliga myndigheterna, vilket gagnar invånarna i Dalarna.

Länsstyrelsens samordning av olika statliga myndigheters insatser i Dalarna är viktig för förtroendet för de statliga myndigheternas verksamhet i länet. Vår samordning skapar goda förutsättningar för att nationella mål ska få genomslag i Dalarna.

Länsstyrelsen önskar att de statliga myndigheterna indelas på så sätt att myndigheternas regiongränser följer länsgräns så att inte flera regioner spänner över samma län. Vårt uppdrag försvåras av en regional myndighetsindelning där flera regioner från samma myndighet har verksamhet i Dalarna, vilket nu är fallet exempelvis med Arbetsförmedlingens organisation.

Länsstyrelsen anser att var och en av de statliga myndigheterna bör utse *en* företrädare för respektive myndighet i Dalarna. Detta är särskilt viktigt för de statliga myndigheter vars geografiska indelning inte samordnas. Om möjligt ska denne lokaliseras till länet.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har i yttrande den 13 januari 2016 (vårt diarienummer 100:417-2016, ert diarienummer Fi 2015:09) angett att samordnad regional indelning är särskilt viktig när det gäller Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan, Polismyndigheten, Skatteverket, Skogsstyrelsen, Trafikverket och Försvarsmakten. I remissyttrande den 4 oktober 2016 (vårt diarienummer 100-8187-2016, ert diarienummer Fi2016/02568/K) kompletterade vi med Socialstyrelsen. Vi anser alltjämt att en samordnad regional indelning av dessa är viktig. Utöver de myndigheter som räknas upp i frågan har Länsstyrelsen således identifierat några andra myndigheter som också är särskilt viktiga samverkansparter för oss och där Länsstyrelsen inom dessa områden har en viktig roll att samordna de statliga myndigheternas insatser: Detta skulle underlättas av en samordnad geografisk indelning av dessa myndigheter och där myndigheten har utsett en företrädare för myndigheten i Dalarna.

Att Länsstyrelsen har god samverkan med och kan samordna bland annat Lantmäteriet och Skogsstyrelsens insatser är viktigt för Dalarna, som är ett skogslän med stor ägosplittring. Likaså är fallet beträffande Naturvårdsverket,

Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Lantmäteriet i arbetet med skyddade områden och skogsbruk.

I Länsstyrelsens arbete med att verka för utveckling och samordning inom bland annat integration, krishantering, totalförsvarsplanering, skydd mot olyckor, kommunikations- och infrastrukturplanering, skulle en gemensam regional indelning av Arbetsförmedlingen, Försvarsmakten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Trafikverket avsevärt underlätta och effektivisera samverkan. Vi bedömer att en samordnad indelning även av andra bevakningsansvariga myndigheter kan vara positiv för arbetet inom dessa områden.

Vi vill i sammanhanget understryka Högskolan Dalarnas betydelse för länets tillväxt och utveckling i form av kompetensförsörjning som också bidrar till att människor vill och kan bo och verka i länet.

Lokalisering

De myndigheter som har verksamhet i länet är företrädesvis Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Domstolarna, Fortifikationsverket, Försäkringskassan, Högskolan Dalarna, Jordbruksverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, Polisen, Skolmyndigheten, Skatteverket, Trafikverket och Åklagarmyndigheten. Dessa myndigheter verkar i länet på olika sätt. Trafikverket och Högskolan Dalarna är lokaliserade till länet och närmare bestämt till Falun-Borlängeområdet. Andra kan ha exempelvis lokalkontor i länet, medan vissa saknar regional placering. Det finns inget statligt servicekontor i Dalarna.

Vi bedömer att närvaro av statliga myndigheter i Dalarna är viktig för att vi ska vara framgångsrika i vårt uppdrag som riksdagens och regeringens företrädare i länet och åstadkomma en väl fungerande samverkan i länet mellan lokala, regionala och centrala aktörer och medföra ökade möjligheter för oss att lyckas i vårt samordningsuppdrag. Länsstyrelsen är därför mycket positiv till att regeringen avser att fortsätta verka för att öka statliga myndigheters spridning över landet.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och i våra kontakter med olika aktörer i länet har vi stärkts i vår uppfattning att det är nödvändigt med en ökad närvaro av olika statliga myndigheter i länet för länets utveckling och tillväxt. Lokalisering av statliga myndigheter till länet skulle bidra positivt på många sätt,

bland annat för möjligheten att rekrytera och behålla kompetent personal i exempelvis näringslivet eftersom det skulle innebära att statliga arbetstillfällen fanns för de medföljande i familjen. Det skulle också bidra positivt till möjligheten att rekrytera studenter till Högskolan Dalarna och att behålla utexaminerade studenter i länet.

Dalarnas län är ett till ytan stort län och det är viktigt att hela länet ges möjligheter till tillväxt och utveckling. Vi ser därför positivt på om statliga myndigheter lokaliseras även i den norra delen av länet.

Fråga 2

Påverkar en samordnad regional indelning av dessa statliga myndigheter länsstyrelsernas behov av samverkan sinsemellan?

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsernas samverkan och samordning är god och välutvecklad. Länsstyrelsen ser inte att en ändrad regional indelning av de uppräknade myndigheterna får någon direkt påverkan på länsstyrelsernas samverkansbehov. En ändrad regional indelning av myndigheter som verkar i länet kommer dock sannolikt innebära att Länsstyrelsen behöver bygga upp nya samverkansstrukturer med respektive myndighetsregion.

Landstinget Dalarna har den 25 september i år ansökt hos regeringen om att den 1 januari 2019 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och att det därmed i Dalarna bildas en region med direktvalt fullmäktige. Länsstyrelsens samarbete med Landstinget Dalarna, länets kommuner samt med nuvarande Region Dalarna är mycket gott och Länsstyrelsen verkar aktivt för ett gott samarbete med blivande Region Dalarna. Exempelvis har Länsstyrelsen initierat ett samarbete för övertagande av det regionala utvecklingsansvar som avses i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, och för att gemensamma avsiktsförklaringar, överenskomelser om samverkan etc. med nuvarande Region Dalarna istället ska tecknas med den blivande regionen. I länsstyrelsernas uppdrag ingår att främja utvecklingen i länet, vilket vi gör på många olika sätt, utöver det som följer av ansvaret för det regionala utvecklingsansvar som avses i nämnda lag. Våra ansträngningar i denna del kommer inte att minska och inte heller kommer Länsstyrelsernas be-

hov av samverkan sinsemellan att direkt påverkas av att det pågår en regionbildning i länet. Däremot är det positivt för länets utveckling att Länsstyrelsen redan har och också verkar för fortsatt gott samarbete med de parter som kommer att ingå i blivande Region Dalarna. Den redan goda samverkan som finns länsstyrelserna emellan har gjort att Länsstyrelsen har biståtts med goda råd och tips av andra länsstyrelser i län där en region redan har bildats. Den länsstyrelseinterna samverkan har gjort att vårt arbete för att främja bibehållen och fortsatt god samverkan är framgångsrikt och därigenom uppskattat i länet, och kan ses som ett av många exempel på att vår länsstyrelseinterna samverkan är god och till gagn för medborgarna.

I takt med att beslut fattas om att landsting ska överta den del av det regionala utvecklingsansvaret i länen som anges i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, ökar vikten av att Länsstyrelsen är en stark statlig aktör i länet för att möjliggöra god statlig styrning och samordning av den regionala utvecklingen. Att det finns en samordnad geografisk indelning av de andra statliga myndigheterna som verkar i länet där hänsyn tagits till länsgränser, en utsedd företrädare för respektive statlig myndighet i länet och en god statlig myndighetsnärvaro i länet ger Länsstyrelsen goda förutsättningar för att åstadkomma god statlig samordning i länet och därigenom uppfylla riksdagens och regeringens mål.

Landshövding Ylva Thörn har beslutat detta yttrande. Länsrådet Camilla Fagerberg har varit föredragande.

Ylva Thörn

Camilla Fagerberg

Kommunikationsfunktion
Lotta Larson
Direkt 010-2250204
lotta.larson@lansstyrelsen.se

fi.indelningskommitten@regeringskansliet.se

För att med ett framtidsperspektiv, rätt kunna belysa frågeställningarna och ge relevanta svar hade en beskrivning av Länsstyrelsernas framtida roll och uppdrag varit den bästa utgångspunkten. Då detta ännu inte är helt klarlagt baserar sig våra svar på nuläget.

Hur kan och bör samverkan ske mellan länsstyrelserna och landstingen i deras roll som regionalt utvecklingsansvariga? Finns det värden i att ytterligare formalisera denna samverkan?

En god och effektiv samverkan mellan stat och region är fundamentalt för att kunna bedriva regionalt utvecklingsarbete med framgång. I ett medborgarperspektiv behöver det vara tydligt att utvecklingen i regionen sker med förankring i såväl den nationella som den regionala tillväxtstrategin. Inte minst förslaget till ny regionsindelning signalerar just detta behov av samma möjligheter över hela landet genom större regioner. Då är det viktigt att stat och region samarbetar även framåt. Det görs troligen bäst i någon form av formaliserat partnerskap där gemensamma beslut tas oavsett om själva projektmedlen eller stöden/bidragen operativt hanteras i den ena eller andra verksamheten.

Att ansvar är tydligt definierat och formaliserat är väsentligt för ett effektivt arbete och en rättssäker myndighetsutövning.

I Dalarna har vi ett formaliserat och väl fungerande samarbete med Region Dalarna när det gäller regional utveckling med tydlig ansvarsfördelning. I ett nytt läge med ett större län bör det läggas fast att alla beslut när det gäller regional utveckling ska ske efter samråd med relevant länsstyrelse. Frivilliga samråd är alltid att föredra, men om det inte genomförs som det ska måste det finnas ett tydligt uppdrag om denna samverkan att förhålla sig till.

Hur kan och bör länsstyrelsernas samverkan ske med de centrala statliga myndigheter som har regionala organisationer? Hur kan och bör denna

Samverkan ske med de myndigheter som enbart har en nationell organisation?

Först och främst vill vi framhålla vikten av att man, med utgångspunkt i lokal närvaro, kan utöva statlig styrning på regional nivå.

Det samverkansuppdrag som Länsstyrelsen och statliga myndigheter har måste vara tydligt och framgå av förordningar och regleringsbrev.

För att samverkan med myndigheter som har en regional organisation ska fungera behöver det ligga ett tydligt mandat och sammankallande ansvar på Länsstyrelsen. Samtidigt behöver de regionala myndigheternas uppdrag vara lika tydliga där krav på att tillsätt erforderliga resurser också finns med. Det ska alltså inte gå att avstå eller prioritera bort samverkansuppdraget.

Idag ansvarar länsstyrelserna för bland annat Landsbygdsprogrammet, rovdjursfrågor, bostadsstöd och civil beredskap för nationella myndigheters räkning. Länsstyrelsens erfarenhet är att dessa samarbeten fungerar bra och vi står för en viktig regional kunskap. Länsstyrelsernas många och skiftande uppdrag gör att vi kan göra sammanvägda bedömningar på ett sätt som andra nationella myndigheter med färre uppdrag inte kan. Samverkan med regionalt organiserade myndigheter kommer självklart underlättas med en ensad geografi, som även framförs i delbetänkandet. Det finns idag regionalt organiserade sakmyndigheter där det kan vara värt att pröva om uppdragen skulle kunna läggas direkt hos länsstyrelserna. Dels skulle handläggningen kunna dra nytta av kopplingar mot andra relevanta områden som redan idag ligger hos länsstyrelserna. Dessutom skulle både en statlig direktfinansiering och styrningen direkt från departementet skapa bättre förutsättningar för en tydlig och effektiv handläggning.

För att samverkan med en nationellt organiserad myndighet ska fungera behöver det finnas tydliga processkrav på den nationella sakmyndigheten. Här bör såväl planering, genomförande och redovisning av samverkan med alla regioner tydliggöras. Vikten av att förankra och inhämta kunskap lokalt innan beslut fattas behöver också lyftas. Det är dock väsentligt att hitta lösningar som inte resulterar i exempelvis ytterligare rapporteringsvägar, styrningsformer eller annat som resulterar i merarbete. Idag finns det goda exempel på väl fungerande och formaliserade samverkansformer mellan Länsstyrelsen och de myndigheter som har en nationell organisation. Samverkan sker genom regelbundna möten där representanter för respektive Länsstyrelsechefsnätverk, departement eller verk träffas för att gå genom gemensamma frågor.

Vårt samverkansarbete har bland annat resulterat i tydligt formaliserade strategier som skrivits under av samverkande parter. Exempel på detta är Dalarnas läns avsiktsförklaring för jämställdhet, Vägen in (regional överenskommelse för etablering av nyanlända), Krishanteringsstrategi för Dalarnas län och Energiintelligent Dalarna. Mer om detta finns att läsa i vår årsredovisning

På vilket sätt kan de olika verksamhetsområdena ses som en del av tillväxtarbetet? Finns det exempel på konkreta insatser eller beslut som är av större vikt?

Länsstyrelsens tvärsektoriella arbetssätt är en tillgång i det regionala utvecklingsarbetet. Genom våra olika uppdrag har vi som arbetsgivare möjligheten att ha medarbetare med hög sakkompetens inom många områden. Att personalen arbetar tvärsektoriellt tillsammans med andra regionala aktörer ger förutsättningar för en hållbar tillväxt.

Vägen in

I Dalarna är knappt 6 700 personer inskrivna i Migrationsverkets system. Det motsvarar 2,4 procent av länets befolkning och det är den näst högsta siffran i mittregionen (Värmland ligger på motsvarande 2,5 %). Här har Dalarnas län stort stöd av Vägen in – en regional avsiktsförklaring från 2015 för att hantera utveckling, inkludering och etablering av nyanlända på ett bra sätt. Syftet med Vägen in är att effektivisera, utveckla och samordna länets resurser för ett solidariskt mottagande och etableringsarbete i Dalarna. Några av samarbetsparterna är Länsstyrelsen Dalarna, Region Dalarna, Landstinget Dalarna, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och länets kommuner.

Klimatfrågan

Det finns tydliga kopplingar mellan energi och klimat och tillväxt. Klimatfrågan kommer påverka företagens förutsättningar. De behöver ställa om till att minska sin klimatpåverkan samtidigt som strategiskt energi- och klimatarbete ger möjligheter att energieffektivisera. Länsstyrelsen har aktivt arbetat med kopplingarna mellan energi/klimat och tillväxt, bland annat genom att vara ett av tre pilotlän för grön utveckling 2010-2013 (Energiintelligent Dalarna). Inom ramen för det uppdraget genomfördes ett flertal lyckade projekt.

Dalarnas regionala serviceprogram

Målet med det regionala serviceprogrammet att det ska finnas matvaruaffärer, bensinstationer, kontanthantering och postservice i hela Dalarna. I arbetet deltar bland annat länets kommuner, Region Dalarna, Landstinget, Arbetsförmedlingen, Polisen, och näringslivsorganisationer. Denna samverkan förstärker alla de olika insatser som görs för att skapa en god kommersiell service för medborgare och företag och en hållbar regional tillväxt i länet. I Dalarnas regionala serviceprogram blir det tydligt

hur samverkan får våra horisontella mål (exempelvis jämställdhet, mångfald, integration och miljö) att mötas i de insatser som görs.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen är en viktig aktör när det gäller att fullfölja de statliga kulturpolitiska målen och målen för kulturmiljöarbetet. Vår inriktning mot att driva mål- och visionsarbetet framåt är en viktig komplement till det övriga arbetet som sker med annat huvudmannaskap (regioner och/eller landsting). I Dalarnas län är detta ett prioriterat område kopplat till vårt stora kulturarv och inte minst det faktum att vi har ett världsarv i länet.

Naturvård

I länsstyrelsernas uppdrag ligger att arbeta för att skydda mer natur. Bildningar av naturreservat och förvaltningen av dessa är en stor del av detta. För Länsstyrelsen Dalarna som dessutom har en mycket stark besöksnäring är kopplingen mellan denna och naturvårdsuppdraget betydelsefull.

Regional krishanteringsstrategi

I januari 2015 skrevs Dalarnas regionala krishanteringsstrategi under av alla länets krishanteringsaktörer. Olika samhällsaktörer har olika roller och uppdrag vid en kris men också mer eller mindre tydliga krav på sig när det gäller samverkan. Syftet med strategin är därför att tydliggöra vikten av en bred samverkan i en kris. Övningar är ett stående inslag i Länsstyrelsens Dalarnas arbete med krishantering och krisberedskap. Sedan strategin antogs har Länsstyrelsen i Dalarna även genomfört två större övningar med samtliga, för scenariot, relevanta aktörer inbjudna.

Landshövding Ylva Thörn har beslutat detta yttrande. Kommunikationschef Lotta Larson har varit föredragande.

Ylva Thörn
Landshövding

Lotta Larson
Kommunikationschef